

1. [] zegt op 8 februari 2020, 23:45 uur:

In het wettelijke stelsel van de (kinderopvang)toeslag zaten twee elementen die goedwillende toeslagaanvragers ernstig konden duperen:

1. Eigen bijdrage in de kosten voor kinderopvang

Ten eerste was er de uitleg van artikel 18, lid 1, van de Awir in samenhang met artikel 1.7 van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen, die stelde dat er geen recht op kinderopvangtoeslag was als een deel van de eigen bijdrage niet was betaald. Dit werd bekrachtigd door de vast jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, bijvoorbeeld in de uitspraak van 19 december 2012 (LJN: BY6772).

In het kader van fraudezaak [] is eind 2014 vanuit Belastingdienst/Toeslagen de toenmalige staatssecretaris van Financiën geweest op deze risico's:

"Vanuit de Belastingdienst is bij SZW inmiddels meerdere malen aangegeven dat de regels met betrekking tot het terugvorderen van de gehele toeslag wanneer de eigen bijdrage niet is betaald, tot grote financiële problemen kunnen leiden bij ouders."...en...

"Indien de minister van SZW besluit de huidige regels met betrekking tot de eigen bijdrage te handhaven verzoeken wij u contact op te nemen met uw collega om de voorgestelde oplossingsrichting te bespreken."

(notities [] 2014/6160 d.d. 20-11-2014 en [] 14/6754 d.d. 11 december 2014)

Of de staatssecretaris destijds hierover heeft gesproken met de minister van SZW is mij niet bekend. Uit de aantekeningen van de staatssecretaris op het bewuste memo blijkt de instemming van de staatssecretaris met de voorgestelde oplossingsrichting van het proportioneel toekennen van de kinderopvangtoeslag. In de Kamerbrief van 4 februari 2020 (Kenmerk 2020-0000025318) geven minister van Financiën Hoekstra en staatssecretaris van Financiën Van Huffelen aan dat zij het zeer betreuren dat hier door de actualiteiten, zoals fraudezaken [] in 2015, geen gevolg aan is gegeven waardoor dit signaal op de achtergrond is geraakt. Deze zin komt op mij merkwaardig over, immers de notities waren toch juist geschreven in het kader van []?

De minister van SZW heeft vervolgens zowel op 5 februari 2015 als op 9 september 2015 in het Algemeen Overleg met de vaste commissie voor SZW bevestigd dat de ouders altijd een eigen bijdrage in de kosten voor kinderopvang moeten betalen en dat dit gekoppeld is aan het recht op toeslag:

"De kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten en dekt dus nooit de volledige kosten. Ouders moeten altijd een eigen bijdrage betalen. Alle ouders die kinderopvangtoeslag aanvragen, moeten op de hoogte zijn van de rechten en plichten die daarmee samenhangen en zijn daar zelf voor verantwoordelijk. De Belastingdienst is in voorkomende gevallen verplicht het hele bedrag terug te vorderen. Dat is ook bevestigd door de Raad van State."

2. De overheid heeft bij de toeslagen een financiële relatie met toeslagontvangers en niet met de kinderopvanginstanties.

De kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten, die ouders betalen aan de kinderopvanginstanties waar hun kind(eren) opvang krijgen. Er is dus steeds sprake van een financiële relatie tussen de toeslagontvanger en de overheid. De overheid staat helemaal buiten de financiële relatie tussen de toeslagontvanger en de kinderopvanginstelling.

Er zijn echter eigenaren van kinderopvanginstellingen geweest, die strafrechtelijk vervolgd en veroordeeld zijn, omdat zij met misleidende contracten en het schriftelijk doorgeven van verkeerde informatie over het aantal geleverde uren kinderopvang fraude hebben gepleegd. Soms zijn onkundige ouders daarvan financieel de dupe geworden. Het lastige is dat de ouders die betrokken zijn bij deze kinderopvanginstellingen soms medeplichtig waren aan de fraude en soms zelf opgelicht dan wel verkeerd geïnformeerd werden door de betreffende kinderopvanginstelling.

Bij de parlementaire bespreking op 9 maart 2016 van kinderopvanginstelling [] komt duidelijk naar voren dat er zowel sprake is van toeslagouders die beter hadden moeten weten en soms zelfs medeplichtig zijn geweest aan het verstrekken van onjuiste informatie als dat er ook sprake is geweest van goedwillende ouders die onbewust in financiële problemen zijn gekomen. (Zie Kamerstuk 31322 nr. 298 en dan met name de pagina's 22 tot en met 27).

Mijn eigen overpeinzingen

Ook ik vind het vreselijk om de verdrietige verhalen te horen van ontvangers van toeslagen, die door grote terugbetalingsverplichtingen financieel aan de grond zijn komen te zitten. Toch heeft Belastingdienst/Toeslagen in essentie gedaan waar zij voor stond opgesteld: de wet uitvoeren.

Dat daarbij de bezwaarbehandeling vaak te lang geduurd heeft en dat het nodige te verbeteren valt in de communicatie met toeslagen-betrokkenen is inmiddels alom bekend.

Tegelijkertijd moet helaas ook geconstateerd worden dat géén van de politieke partijen wetswijzigingen heeft voorgesteld op de bovengenoemde twee punten, terwijl staatssecretaris Wiebes op 9 maart 2016 het volgende zei:

"De Belastingdienst is een uitvoerder van de wet en heeft geen eigenstandige opvattingen over de wijze waarop iets zou moeten gebeuren. De Belastingdienst mag alleen wat van de wet mag en moet wat van de wet moet. Dat is maar goed ook, want als we een uitvoerder hebben die dingen zou doen die niet volgens de wet zijn, stonden de Kamerleden op hun achterste benen, hetgeen precies de taak is die zij moeten verrichten. Ik zou dat als kiezer van hen verwachten. Er zijn echter een aantal belangrijke bepalingen, die wij wettelijk met elkaar hebben afgesproken en waar we niet omheen kunnen." en

"Ten slotte is dit een terrein waarop wij zowel aan de Dienst Toeslagen als aan de Staatssecretaris geen enkele bewegingsvrijheid of discretionaire bevoegdheid hebben toegekend."

Voor mij is het goed te begrijpen dat de adviescommissie uitvoering toeslagen meer tijd nodig heeft. Het toeslagensysteem is een systeem dat vele dilemma's kent en die vragen nu om een antwoord in de compensatieregeling.

Wanneer de compensatieregeling zich richt op diegenen die de gehele ontvangen kinderopvangtoeslag hebben moeten terugbetalen ten gevolge van het feit dat zij geheel of gedeeltelijk de eigen bijdrage niet hebben betaald dan is er sprake van een duidelijke doelgroep en de erkenning dat de wet en de uitleg van de wet (tot aan de Raad van State toe) en de uitvoering ervan niet het beoogde doel hebben bereikt. Ook voor onrechtmatigheden in de behandeling (stopzetting van toeslagen i.p.v. schorsen en een te lang durende bezwaarbehandeling) kan aanwijsbaar een compensatie gegeven worden.

Veel meer ruimte zie ik niet, die zonder juridische dilemma's gepaard gaan.

Echter, inmiddels zijn er in de media en door bewindslieden en volksvertegenwoordigers zulke hoge verwachtingen gewekt over compensatieregelingen, dat de teleurstelling al vooraf over de Belastingdienst is afgeroepen.

Of zal de adviescommissie het aandurven om zonder duidelijke rechtsgronden zeer ruimhartig uit te betalen? Dat kan ik mij van deze commissie niet voorstellen, maar de politieke en maatschappelijke druk hiertoe zal groot zijn. Te meer daar momenteel alleen oog is voor slachtofferschap in het systeem en niet voor mogelijk oneigenlijk gebruik en misbruik.

In het geval van ongefundeerde compensaties faalt de rechtstaat ook, maar dan tegenover die miljoenen ouders die keurig hun eigen bijdrage hebben betaald en zorgvuldig zijn omgegaan met het doorgeven van het aantal uren kinderopvang. Wellicht leidt dat ook weer tot procedures, maar dan op grond van het gelijkheidsbeginsel.

De Adviescommissie uitvoering toeslagen wens ik veel wijsheid toe om te komen tot het rapport "Donner II".

664 9

[Beantwoorden](#)